

Järfälla Nycirkusnod – ett resurscentrum för pedagogisk utveckling

Träff för arrangörer av cirkuskurser 21:e mars 2016

Följande organisationer presenterade sin verksamhet i korthet:

Järfälla kulturskola (Tomas Karlsson, Erik Glas, Ulf Wahlström)

Cirkus Cirkör (Oskar Löfkvist, Karin Melin)

Gävle kulturskola (Oscar Polania, Ibrahim Tunc)

Cirkus Normal (Jan Norrman)

Le Fou Cirkusskola (Kristoffer Sylwan)

Norrköpingsungdomscirkus (Pia Eriksson)

Uppsala ungdomscirkus (Pia Eriksson)

Att här utförligt och rättvist presentera varje cirkusskola blir förstås omöjligt. Men under några rubriker försöker jag samla likheter och olikheter i uppläggning.

Drift

Runt bordet samlades både kommunala verksamheter, verksamheter drivna som företag och som föräldradrivna ideella föreningar. Detta medför förstås olikheter i ekonomisk stabilitet, frihet att driva verksamheten i valfri riktning (oberoende av kommungränser etc.) samt närhet till föräldraengagemang. Vissa verksamheter har fast anställd personal, andra har nyckelpersoner anställda och övriga timanställda. Alla verksamheter strävade efter att iaf anställa sina pedagoger en termin i taget för att kunna arbeta med den pedagogiska progressionen.

Vissa typer av aktivitetsstöd berördes, såsom aktiv ungdom, gymnastikförbundet etc. Tips kring detta efterlyses.

Lokal

Spannet går från att växla mellan flera kommunala gymnastiksal (Uppsala och Normal), via att ha sin hemmahall (Järfälla och Gävle) till att ha en egen hall (Cirkör, Le Fou och Norrköping). Besök och auskultation i varandras verksamheter uppmuntras för att få inspiration och se sin egen verksamhet i nytt ljus.

Scen?

Något som efterfrågades på flera håll var en scen för att uppträda på, för ungdomarna. Cirkus Normal har sedan ett tag löst det med ett avtal med Bragehallen på Skansen. Le Fou använder sin egna hall. Järfälla med flera saknar en bra hall, det blir uppvisningar i gymnastiksal i brist på bättre.

Kommentar: Noden lyfter frågan till nycirkuskonsulenterna som drivit ett projekt kring scener för nycirkus i Stockholm.

Grupper och terminsupplägg

Gemensamt var att de yngre barnen, 5-8 år, hade 45-60 minuter långa lektioner, ofta kallad cirkuslek. Sedan förekom olika former av grundkurser med ofta lite längre lektioner (uppemot 90 min) och mer fokus på de olika cirkusdisciplinerna. Efter detta finns olika former av fortsättningskurser eller inriktningskurser, formulerade på olika sätt i de olika skolorna, med längder på mellan 90 och 120 minuter. Vissa erbjuder inslag av dans, teater och parkour, andra har regelbundna danspass. Här och var finns även någon form av föreställningsgrupp. Några noteringar om detta nedan.

Cirkusdiscipliner

Flera organisationer låter eleverna testa alla discipliner de första lektionerna, för att sedan, längre

fram, ge dem mer frihet att välja sin disciplin. Cirkus Normal skiljer sig genom att redan från början låta eleverna välja. Järfälla skiljer sig å sin sida genom att låta disciplin-testandet pågå större delen av terminen, men att spränga in fria pass kontinuerligt under terminen.

Flera försök till en-disciplins-kurser, eller inriktningsgrupper, finns, t.ex. hos Cirkör och Le Fou. Den senare ställer då krav att man även går en grundkurs, medan den tidigare kräver att man tidigare har gått en grundkurs. Denna balans, mellan bredd och djup, berördes: att alla ska ha en del akro verkar klart, men hur mycket av andra discipliner, utöver den egenvalda, ska ungdomarna pådyvlas?

Antal elever, antal lärare

Några varianter på antal elever per grupp, respektive antal pedagoger.

10-12 elever, 2 pedagoger

15-18 elever, 2 pedagoger.

15-25 elever, 3 pedagoger (där luftakrobatik och lindans är i det lägre spannet pga utrustningsbegränsningar)

Max 20 elever, 3 pedagoger, samt någon cirkusungdom som assistent om det är 20st.

Max 24 elever, 3 pedagoger (8-9 elever/pedagog)

Avslutningsföreställning

Alla avsätter tid mot slutet av terminen för att arbeta med någon form av slutuppträdande. Men formerna för detta varierar. Nedan tre exempel, från enkelt till mer komplext, och avslutningsvis ett annat sätt av avsluta en termin.

Järfälla t.ex. finns den enklare formen, där eleverna repeterar ett nummer och sedan visar upp det i salen för föräldrar. Även i denna form kan man blanda kollektivt arbete (t.ex. gemensam koreografi) och individuellt arbete (det egna numret) för att på så sätt skapa en enkel helhet.

Le Fou introducerar halvvägs in i terminen ett tema, som sedan präglar resten av terminens träning. T.ex. den magiska skogen. Om du är ett troll, hur gör detta troll sina akrobatiklängor i uppvärmningen, etc. Sedan följer en föreställning i slutet i den egna hallen med fullt ljud och ljus.

Cirkus Normal lägger istället upp planen på ett helår, där hösten får en enklare avslutning, medan våren blir en större show på Bragehallen på Skansen. Inspirerat av Commedia del Artes formler standardiseringar har Janne utarbetat ett antal olika föreställningar som varje ny kull får kliva in i och finna sin del. Resultatet blir även här en föreställning med ljud och ljus på en riktig scen.

Gävle avslutas varje termin med att hallen öppnas för besökare och cirkusgruppen får undervisa nära och kära i cirkus. Empowerment för eleverna som blir lärare åt sina släktingar, roligt med mycket folk i hallen. (Detta utöver de föreställningar som deras uppträdandegrupp gör i parker och annat.)

Föreställningsgrupper

Olika tappningar på detta finns, att några tränar specifikt för att stå på scen. Innebär i allmänhet fler tillfällen i veckan. Järfälla, Gävle och Cirkör har ingen audition till sina grupper, medan Janne från Normal handplockar de som kan anses mogna för gruppen. Träningen blir i dessa grupper mer resultatnriktad (att stå på scen med sin konst) vilket intressant nog ger både en fördjupning (i sin disciplin) och en breddning (med t.ex. teater, dans och parkour). Denna grupp används vid publika evenemang om sådana finns, kan bli skolans ansikte utåt. Järfällas föreställningsgrupp uppträder runt Järfälla men åker även till festivaler och annat, Gävles grupp gör motsvarande i sin del av landet. Cirkus Normals grupp sticker av genom de regelbundna spelningarna på Bragehallen varje söndag under våren.

Drop-in/öppen träning

Flera varianter på fri träning praktiseras, från Järfällas kurs Öppen träning där föransmälning krävs, men innehållet är fritt, till Normals och Cirkörs variant av drop-in, där det är öppet för alla medlemmar, med möjlighet att betala i dörren, och träningen är helt fri.

Cirkus för funktionsvarierade

Intresset för detta är stort, men det har inte varit helt enkelt att få loss den ekonomiska stöd som krävs (då grupperna är mindre än normalt), samt att få denna typ av kursverksamhet att etableras och "överleva sin pedagog", dvs. finnas kvar när den eldsjäl som startat det drar vidare.

Nycirkusnodens satsningar på detta område verkar positivt. Eventuellt borde det även undersökas hur bidrag kring denna typ av verksamhet lättast söks etc.

Play along

Gävle kulturskola använder tjänsten Play along, ursprungligen en tjänst för musikskolan för att dela och spela in musikuppgifter. I Gävle använder cirkuspedagogerna tjänsten till att dela inspirationsfilmer, lägga upp inspelningar av eleverna och liknande. Målet är att varje termin filma någon lektion, klippa ihop och lägga upp. Blir som en egen youtube-kanal, eller en facebook-sida, med skillnaden att där dessa sociala medier inte alltid är tillgängliga för alla elever (många sätter åldersgräns på facebook t.ex.) så är Play along en kontrollerad kommunikationskanal. Intressant!

Avslutning

Som avslutning på dagen luftade vi önskemål kring vad Nycirkusnoden skulle kunna göra, vilka behov deltagarna i detta möte såg. Detta dök upp:

- > Workshops: hur lära ut olika ämnen, hittade spännande crossover mellan ämnen
- > Community circus kontra reguljära kurser
- > Kreativitet kontra teknik
- > Samordna vikarielistor och sådant
- > Scen för barn och unga
- > Sammanställa mall för hur en terminsplanering kan se ut, även ner på lektionsnivå
- > Auskultera hos varandra
- > Cirkus som pedagogiskt verktyg
- > Sikta mot ett Manegen för pedagoger
- > Inte upprepa de misstag som begick i arbetet med Cirkusingarna

Till hösten kommer ytterligare möten av detta slag arrangeras, möjligen med mer specifikt tema, för att fördjupa diskussionen.

Väl mött

/Ulf Wahlström

Projektledare Järfälla Nycirkusnod

Nycirkuspedagog

Järfälla Kultur

ulf.wahlstrom@jarfalla.se